

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาชนิดตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Study) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วย 11 ตำบล คือ ตำบลปากเพรียว กุดนงเปล้า โคกสว่าง ดาวเรือง ตะกุด ตลิ่งชัน ปากข้าวสาร นาโง้ง หนองปลาไหล หนองยาว และหนองโน โดยในเขตเทศบาล 1 ตำบล คือ ตำบลปากเพรียว (16,386 ครัวเรือน) ที่เหลือ 10 ตำบลเป็นนอกเขตเทศบาล (6,605 ครัวเรือน) รวมทั้งสิ้น 22,991 ครัวเรือน ประชากร 99,184 คน

ประชากรตัวอย่าง

หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล คือ ตำบลปากเพรียว จำนวน 268 คน และนอกเขตเทศบาล สุ่มมา 1 ตำบล โดยวิธี Simple Random Sampling ได้ตำบลหนองยาว จำนวน 110 คน รวมทั้งสิ้น 378 คน และอยู่บ้านในขณะที่สำรวจข้อมูล โดยมีลักษณะของประชากรตัวอย่างดังนี้

(1) เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ที่อยู่บ้านในช่วงเวลาที่สำรวจข้อมูล

(2) มีสติสัมปชัญญะดี งามตอบรู้อเรื่องและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

ขนาดตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Lemeshow Set al.⁴⁰ คำนวณขนาดตัวอย่าง โดยแทนค่าในสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{Z^2_{1-\alpha/2} \sum_{h=1}^L [N_h^2 P_h (1-P_h) / W_h]}{N^2 d^2 + Z^2_{1-\alpha/2} \sum_{h=1}^L N_h P_h (1-P_h)}$$

- Z = 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %
- N_h = จำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาล 16,386 ครัวเรือน
จำนวนครัวเรือนนอกเขตเทศบาล 6,605 ครัวเรือน
- P_h = สัดส่วนของความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินงานของ
โรงพยาบาลศูนย์สระบุรีในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล = 0.05
- W_h = อัตราส่วนของครัวเรือนในเขตเทศบาล = 0.71
อัตราส่วนของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล = 0.29
- d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับ = 0.05

แทนค่าในสูตร $n = 377.86 = 378$

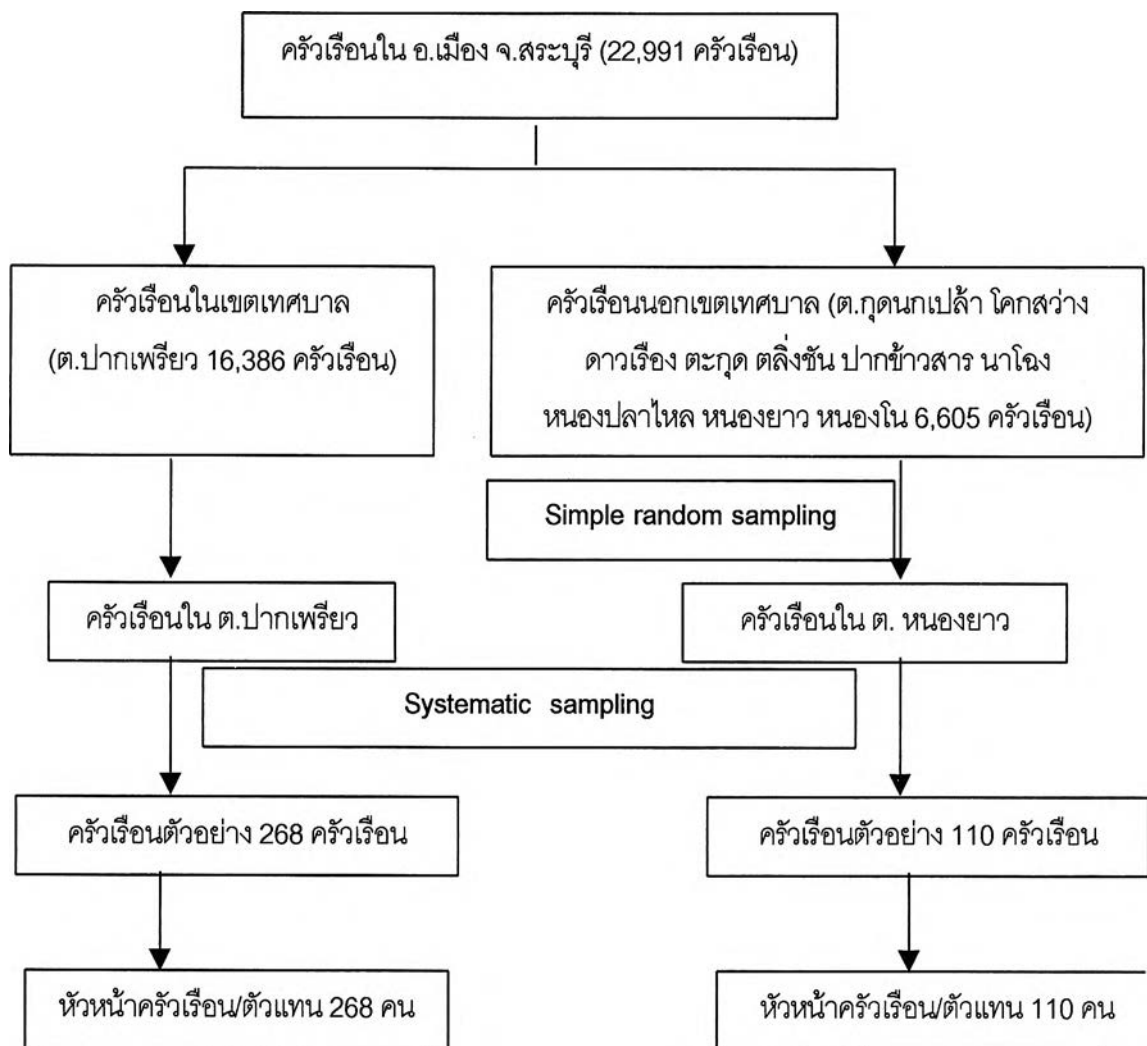
ดังนั้นจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน โดยแยกเป็น

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาล = $378 \times 0.71 = 268$ คน

กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาล = $378 \times 0.29 = 110$ คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างโดยวิธี Stratified sampling ชนิด Systematic sampling ดังแผนภูมิต่อไปนี

การสังเกตและการวัด

ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรีและลักษณะทั่วไปของประชาชน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงพยาบาล ที่อยู่(ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล) การได้รับข้อมูลข่าวสาร การมารับบริการ

ตัวแปรตามที่ศึกษา คือ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี 3 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านบริหาร(การมีส่วนร่วมของชุมชน) ได้แก่ การบริหารงาน และการเงิน
- (2) ด้านบริการ(คุณภาพบริการ) ได้แก่ สถานที่ บริการและผู้ให้บริการ
- (3) ด้านวิชาการ(การเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน) ได้แก่ หน่วยสาธิตรถสุขเคลื่อนที่ และการฝึกอบรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 20 ข้อ
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องโรงพยาบาลในกำกับรัฐ จำนวน 4 ข้อ
- ตอนที่ 3 ความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี จำนวน 36 ข้อ โดยแบ่งเป็น

- ด้านบริหาร 12 ข้อ ประกอบด้วย
 - (1) การบริหารงาน 8 ข้อ
 - (2) การเงิน 4 ข้อ
- ด้านบริการ 18 ข้อ ประกอบด้วย
 - (1) สถานที่ 3 ข้อ
 - (2) บริการ 11 ข้อ
 - (3) ผู้ให้บริการ 4 ข้อ
- ด้านวิชาการ 6 ข้อ ประกอบด้วย
 - (1) หน่วยสาธิตรถสุขเคลื่อนที่ 3 ข้อ
 - (2) การฝึกอบรม 3 ข้อ

และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี เป็นคำถามปลายเปิด

โดยแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 = คาดหวังน้อย/เห็นด้วยน้อย หมายถึง มีความคาดหวังว่าสถานการณ์ที่ระบุในข้อความนั้นเกิดขึ้นได้น้อย

2 = คาดหวังปานกลาง/เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง มีความคาดหวังว่าสถานการณ์ที่ระบุในข้อความนั้นเกิดขึ้นได้ปานกลาง

3 = คาดหวังมาก/เห็นด้วยมาก หมายถึง มีความคาดหวังว่าสถานการณ์ที่ระบุในข้อความนั้นเกิดขึ้นได้มาก

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

(1) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่านตรวจสอบด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความถูกต้องของการวัด

(2) หาความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชาชนในอำเภอแก่งคอย จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา เพื่อทดสอบความบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ และความเข้าใจของเนื้อหาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ในแต่ละข้อ แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความน่าเชื่อถือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา (Cronbach's alpha) ในที่นี้ได้ค่าเท่ากับ 0.7719 ซึ่งหมายความว่าแบบสัมภาษณ์นี้มีความน่าเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ทำหนังสือจากภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแก่งคอย และเทศบาลแก่งคอย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดสอบแบบสอบถาม

(2) ทำหนังสือจากภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง เทศบาลเมืองสระบุรี และนายอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรีเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

(3) ฝึกอบรมวิธีการเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ช่วยวิจัย จำนวน 10 คน โดยชี้แจงเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เทคนิค และวิธีการสัมภาษณ์ในแต่ละข้อคำถามให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองสัมภาษณ์จนกว่าผู้ช่วยวิจัยเข้าใจและสามารถสัมภาษณ์ได้ข้อมูลครบถ้วนและสมบูรณ์

(4) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือน โดยผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ประชาชน พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบการสัมภาษณ์ของผู้ช่วยวิจัยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนกว่าจะดำเนินการเก็บข้อมูลครบถ้วน

(5) ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับ

(6) นำข้อมูลที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) สร้างคู่มือลงรหัส

(2) แปลงข้อมูลเป็นรหัสตามคู่มือการลงรหัส สร้างแฟ้มข้อมูล และบันทึกข้อมูลลงแฟ้ม

(3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกในแฟ้มข้อมูล

(4) คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในแต่ละด้าน เนื่องจากในแบบสัมภาษณ์มีทั้งคำถามทางบวกและทางลบ จึงคิดคะแนนดังนี้

ข้อเลือก	ข้อความ เป็นบวก	ข้อความ เป็นลบ
	คะแนน	คะแนน
คาดหวังน้อย/เห็นด้วยน้อย	1	3
คาดหวังปานกลาง/เห็นด้วยปานกลาง	2	2
คาดหวังมาก/เห็นด้วยมาก	3	1

เมื่อศึกษาการกระจายของข้อมูลที่สำรวจได้พบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่มีการกระจายอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้มีการปรับคะแนนความคาดหวังเป็น 2 ระดับ คือ 0, 1 โดยรวมระดับความคาดหวังน้อย (1) และระดับความคาดหวังปานกลาง(2) เป็น 0 ส่วนระดับความคาดหวังมาก (3) เป็น 1 จากนั้นจึงทำการรวมเป็นคะแนนความคาดหวังในด้านต่าง ๆ และเนื่องจากข้อคำถามในแต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากัน ทำให้มีคะแนนรวมแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้น้ำหนักของคะแนนแต่ละด้านเท่ากัน จึงได้กำหนดให้คะแนนเต็มในแต่ละด้านเป็น 10 คะแนน แล้วนำไปเทียบสัดส่วนหาคะแนนในแต่ละด้าน หลังจากนั้นจึงหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในแต่ละด้าน

(4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา	สถิติที่ใช้
1.สถิติเชิงพรรณนา	- ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ
	- ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงพยาบาลที่อยู่(ในเขตและนอกเขตเทศบาล) การมารับบริการ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร
	- ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังของประชาชนต่อของการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี ในด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ
	ความถี่ ร้อยละ
	ความถี่ ร้อยละ
	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

	ตัวแปรที่ศึกษา	สถิติที่ใช้
2. สถิติเชิง อนุมาน	<p>- ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ได้แก่ เพศ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ที่อยู่(ในเขตและนอกเขตเทศบาล) การมารับบริการ การได้รับข้อมูลข่าวสาร กับความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี ในด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ</p> <p>- ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงพยาบาล กับความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลศูนย์สระบุรี ในด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ</p>	<p>Mann – Whitney U test</p> <p>Kruskal Wallis test</p>

3. พรรณนาเป็นข้อความ

ข้อมูลในส่วนที่ 3 ของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำมาพรรณนาเป็นข้อความประกอบการอภิปรายผล